

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **B. K.**, nar. X
státní příslušnost: G.
t. č. pobytem X
zastoupen Mgr. Denisou Šmídovou, advokátkou
se sídlem Dominikánské nám. 187/5, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2024, č. j. OAM-488/ZA-ZA11-ZA01-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 16. 8. 2024, č. j. OAM-488/ZA-ZA11-ZA01-2024, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 6 800 Kč k rukám Mgr. Denisy Šmídové, advokátky, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Před vlastním rozhodováním věci soud konstatuje, že v odůvodnění rozsudku bude k označení žalobce používat s ohledem na jeho genderovou identifikaci ženský rod, a to bez ohledu na jeho právní identitu.

I. Podstata věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně brojila žalobkyně proti shora označenému rozhodnutí žalovaného, kterým byla její opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany posouzena podle § 10a odst. 1 e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen zákon o azylu), jako nepřipustná a řízení o ní bylo dle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno.

II. Podání účastníků

2. V podané žalobě velmi podrobně brojila proti posouzení věci žalovaným a konkrétně namítla rozpor napadeného rozhodnutí se shromážděnými podklady a s právním názorem, který zdejší soud v předcházející věci žalobkyně vyjádřil v rozsudku ve věci sp. zn. 22 Az 16/2023. Podstatou žaloby byl nesouhlas s posouzením postavení transgender osob v Gruzii v souvislosti s tím, že žalobkyně začala podstupovat v ČR hormonální terapii směřující ke změně pohlaví. Zdůraznila chystané legislativní změny v zemi původu směřující proti LGBT+ osobám a faktickou nedostupnost hormonální péče s ohledem na její finanční náročnost převyšující průměrný plat v zemi.
3. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí, neboť žalobkyně v opakované žádosti o mezinárodní ochranu uváděla obdobné motivy svého odchodu z vlasti a neochoty se vrátit, jako v průběhu řízení o své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tj. proces tranzice. Žalobkyně podle něj nikdy nečelila z důvodu tvrzené genderové identifikace pronásledování a diskriminaci ze strany gruzínského státu. Žádost je podle něj účelová.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná. Za splnění podmínek § 76 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
5. Žaloba je důvodná.
6. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobkyně po prvním rozhodnutí zdejšího soudu ve věci sp. zn. 22 Az 16/2023 podala opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Z poskytnutí údajů k této žádosti vyplývá, že žalobkyně je gruzínské národnosti, bez vyznání, politického přesvědčení, svobodná (navázala vztah na území ČR), bezdětná. Do ČR přicestovala opakovaně, druhý příjezd byl motivován realizací tranzice z muže na ženu. Ke svému zdravotnímu stavu uvedla, že má trvalé následky po zlomenině ruky v dětství, aktuálně již několik měsíců podstupuje hormonální léčbu pro změnu pohlaví. Důvodem tranzice je vůle změny pohlaví na ženu, kvalita života v ČR je pro ni jako transgender osobu vyšší, samotná tranzice v Gruzii je extrémně drahá (není podle ní ani legální), je problém sehnat psychologickou pomoc. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla,

že impulzem k vycestování byla tranzice, ČR je podle ní bezpečná země. O tranzici uvažovala od dětství, zájem o tranzici v zemi původu nesdělila. Dále se podrobně vyjádřila k samotným krokům v rámci tranzice, kterou začala postupovat 2. 9. 2023. Aktuálně je tranzice hrazena ze zdravotního pojištění v ČR. Dále se vyjádřila k možnosti pokračování tranzice v Gruzii, poukázala na sociální problémy v souvislosti se změnami těla (nenávisné komentáře, nemožnost najít bydlení, zaměstnání, problém s nábožensky založenou komunitou), o zahájení její tranzice nikdo v Gruzii neví, rodina se jí zřekla. Když opouštěla Gruzii ve fázi tranzice nebyla. Uváděla incidenty v Gruzii, pokud vyšla ven např. v dámských šatech, na policii tyto incidenty nehlásila, z vlastních zkušeností věděla, že to policii nezajímá. Vyjádřila se i ke svému náhledu na pozici transgender osob v Gruzii, vnitřní přesídlení podle ní nic neřeší, rodina by se o jejím návratu dozvěděla. Obává se ze smrti po návratu („Lidi by mě zabili“) a nebo zhoršení zdravotního stavu, neboť by nemohla pokračovat v léčbě, což by pro ní bylo kritické.

7. Správní spis dále obsahuje řadu listinných důkazů, které žalovaný zmiňuje i v napadeném rozhodnutí.
8. Před tím, než se soud mohl věcně zabývat argumenty žalovaného, které rezultovaly v závěru o nepřipustnosti opakované žádosti o mezinárodní ochranu, musel se zabývat tím, jak obecně přistoupil žalovaný k posouzení žádosti a jak reflektoval rozhodnutí zdejšího soudu ve věci sp. zn. 22 Az 16/2023, vč. vlastního sdělení, které adresoval žalobkyni a na základě kterého žalobkyně zjevně přistoupila ke zpětvzetí kasační stížnosti proti citovanému rozhodnutí zdejšího soudu.
9. V rámci tohoto předběžného posouzení dospěl soud k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí nemůže obstát, a to z následujících důvodů.
10. Za klíčové považuje soud vyjádření žalovaného v předcházejícím řízení ve věci sp. zn. 22 Az 16/2023, a to (v citaci rozsudku v označené věci): „žalovaný na ústním jednání vyslovil svůj právní názor stran žalobkyní uváděné argumentace, a sice že se v otázce zahájení hormonální léčby a její dostupnosti jedná o takové skutečnosti, které odůvodňují podání nové žádosti o mezinárodní ochranu a jejich nové posouzení žalovaným. Svou argumentaci tak žalobkyně může uplatnit v nové žádosti o mezinárodní ochranu, rozhodne-li se tak učinit.“
11. V předcházející věci soud vycházel ze skutkového stavu, za kterého žalobkyně opustila Gruzii, tj. ze zjištění o zlepšující se právní situaci LGBT+ komunity v Gruzii, a z toho, že žalobkyně nepodstupovala v době podání žádosti tranzici. Sám žalovaný výslovně u jednání soudu uvedl, že probíhající tranzice a důsledky s ní spojené jsou důvodem pro podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ve chvíli, kdy tak žalobkyně učinila, konstatoval tentýž žalovaný, že opakovaná žádost není přípustná, neboť žalobkyně uvádí v podstatě shodné důvody, jako ve své první žádosti. Takový postup je z pohledu soudu in concreto zcela nepřijatelný.
12. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobkyně ve svých vyjádřeních uvedla, že podstupuje tranziční léčbu a její přerušení by mělo zdravotní následky. Dále uvedla, že tranziční léčba je v Gruzii extrémně drahá, plat řadového občana je mezi 500 a 600 Lari a léčba stojí 650 Lari, od pojišťovny není podpora, a že by v případě návratu do Gruzie nemohla v léčbě pokračovat. Skutečnost, že žalobkyně podstupuje léčbu vyplývá i z doložených listinných důkazů. Ve vyjádření k podkladům následně upravila tvrzení o mediánu mzdy, ale znovu zopakovala námitku nedosažitelnosti léčby.

13. Soud na tomto místě zdůrazňuje, že zahájení tranziční léčby (vč. negativních důsledků jejího přerušení) a nedostupnost pokračování léčby v Gruzii jsou bezpochyby novými skutečnostmi.
14. Soud se ztotožňuje se žalovaným v tom, že institut azylu nemůže sloužit primárně k úhradě hormonální ani chirurgické tranzice nebo jiných lékařských zákroků a že ho pro takové zákroky nelze zneužívat. Soud již ale nemůže souhlasit s tím, že se žalovaný nezabýval situací žalobkyně proto, že případné přerušení léčby představuje ekonomické potíže.
15. V nyní posuzované věci jsou podstatné dvě otázky, a to jaký dopad na zdraví žalobkyně může mít přerušení léčby a zda existuje možnost, aby s ohledem na přístup na pracovní trh mohla žalobkyně následně pokračovat v léčbě.
16. Soud v žádném případě nemíní předjímat, jak by žalovaný otázku přerušení léčby věcně posoudil, avšak nelze se tvářit, že se v případě nákladů léčby jednalo v současné situaci pouze o ekonomický problém. To platilo v situaci předcházejícího řízení, kdy bylo možné odkázat na to, že je věcí žalobkyně, jakým způsobem si v Gruzii zajistí prostředky pro absolvování léčby. V nynější situaci je ale primární otázkou dopad přerušení léčby na zdraví žalobkyně a následné posouzení toho, zda bude moci v léčbě pokračovat.
17. K posouzení otázky přístupu na pracovní trh má žalovaný má k dispozici celou řadu materiálů, které jsou soudu známy i z předchozího řízení, a které hovoří o postavení transgender osob a o jejich přístupu na pracovní trh. Tvrzeň ekonomická nedostupnost léčby ve spojení s již dříve tvrzeným omezením přístupu na pracovní trh pro transgender osoby může fakticky představovat nedostupnost léčby jako takové.
18. Je na žalovaném, aby věcně vyhodnotil, dopady přerušení léčby na zdraví žalobkyně a otázku, zda jsou transgender osoby diskriminovány v přístupu na trh práce, v důsledku čehož by pro žalobkyni mohlo přerušení léčby znamenat zdravotní problém (a jak fatální), a zda případné ohrožení zdraví, případně života žalobkyně lze přičítat státu. Soud má tedy za to, že bylo na žalovaném, aby žádost žalobkyně připustil k věcnému posouzení.
19. V rámci posouzení věci soud zohlednil závěr např. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2028, č. j. 7 Azs 162/2018-47, o povinnosti přezkoumat udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu na základě potenciality pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele (žalobkyně) do země původu [srov. „*Samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická*“]. V tomto směru bylo na místě i věcně posoudit připravované legislativní změny ve vztahu k LGBT+ komunitě s ohledem na pravděpodobnost jejich přijetí, na které žalobkyně poukazovala.
20. Jinými slovy, pokud žalobkyně v opakované žádosti poukazovala na připravovanou změnu legislativního prostředí v Gruzii, postoj veřejnosti k osobám podstupujícím tranzici a ohrožení zdraví žalobkyně spočívající v nemožnosti pokračovat v hormonální terapii v důsledku její faktické, reálné nedostupnosti kvůli systémovému nastavení úhrad za hormonální léčbu převyšující případný průměrný příjem na obyvatele, jednalo se o důvody, u nichž nelze pouze s odkazem na dřívější řízení, formální možnost dokončit hormonální léčbu a aktuální stav legislativního prostředí v Gruzii dospět k závěru o nepřipustnosti

žaloby. V této souvislosti nemůže být pominuto, že k chirurgické změně pohlaví může u žalobkyně dojít až za několik let, tj. v době, kdy mohou již být účinné legislativní změny v Gruzii. Je tak evidentní, že hodnocení potenciality je pro posouzení věci esenciální otázkou.

21. Nepřipuštěním projednání se zároveň žalovaný zcela vyhnul možnosti posouzení udělení doplňkové ochrany, na kterou soud v předcházejícím rozhodnutí výslovně odkazoval. V předcházející věci soud vycházel ze skutkového stavu, za kterého žalobkyně opustila Gruzii, tj. ze zjištění o zlepšující se právní situaci LGBT+ komunity v Gruzii, a z toho, že žalobkyně nepodstupovala v době podání žádosti tranzici. Sám žalovaný výslovně u jednání soudu uvedl, že probíhající tranzice a důsledky s ní spojené jsou důvodem pro podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ve chvíli, kdy tak žalobkyně učinila, konstatoval tentýž žalovaný, že opakovaná žádost není přípustná, neboť žalobkyně uvádí v podstatě shodné důvody, jako ve své první žádosti. Takový postup je z pohledu soudu *in concreto* zcela nepřijatelný.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

22. S ohledem na vše shora uvedené zrušil krajský soud dle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve které bude žalovaný vázán právním názorem vyjádřeným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
23. Jelikož soud rozhodl věcně ve lhůtě pro rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, o tomto návrhu již nerozhodoval.
24. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byla žalobkyně úspěšná, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu soud zjistil, že žalobkyni vznikly náklady řízení spočívající v odměně a náhradě hotových výdajů právního zástupce za dva úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „AT“). Konkrétně se jednalo o přípravu a převzetí právního zastoupení a sepsání a podání žaloby. Za jeden úkon právní služby náleží dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) AT odměna ve výši 3 100 Kč. Současně zástupkyni žalobkyně dle § 13 odst. 4 AT náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Celkem tak za zastupování žalobkyně náleží odměna ve výši 6 800 Kč (právní zástupkyně žalobkyně není plátcem DPH).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnícké vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 25. října 2024

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce

